המקנא לאשתו. ליתנה דקדא נקט וקנא את אשתו (במדבר ה). ולקמן בגמ' [ע"ב] מפרש מאי לשון קינוי. (ב) **ובמתניתין מפרש כיצד מקנא לה אומר לה אל תסתרי עם איש פלוני: מקנא לה ע"פ שנים.** אם בא להשקותה צריך להביא שני עדים שאמר לה בפניהם אל תסתרי עמו ואם לא קינא לה בפני שנים אינה נאסרת עליו בסתירתה ואינו משקה: **ומשקה ע"פ עד א' או ע"פ עצמו.** ואפי' אין עדים שנסתרה אלא עד אחד או הוא עצמו אומר ראיתיה שנסתרה אחר שקינאתי לה נאסרת בסתירה עד שתשתה. ולקמן [כא.] ילפינן מקראי שסתירתה אוסרתה עליו מספק: **ר' יהושע אומר.** צריך ב' עדים לא לסתירתה: **ודברה עמו.** שלא במקום סתר: **עדיין (ג) מותרת לביתה.** לשמש עם בעלה: **ומותרת בתרומה.** אם אשת כהן היא: **כדי טומאה.** כדי הערלה: **אסורה לביתה.** מספק כדילפינן לקמן (דף כח.) שלשה ונטמאה אמורים בפרשה (ד) וקנא את אשתו והיא נטמאה ונסתרה והיא נטמאה תחת איש ונטמאה אחד שאסורה לבעל ואחד שאסורה לבועל אם ימות בעלה או יגרשנה ואחד שאסורה לתרומה: **ואם מת.** קודם שהשקה ואין לו בנים והיא זקוקה ליבם: **תולגת.** ליגשא לשוק ולא מתיימת ובגמרא (ה) ילף לה: **גמ' מכדי תנא מנזיר קא סליק.** כן סדר המשנה סוטה אחר נזיר: **מאי תנא דתנא סוטה.** מאי תנא בגזירות דדמי לסוטה דתנא סוטה בתרה: **בקלקולה.** בגיולה ובנשתה שמגוללין אותה כדקתני מתני' (לקמן דף ז:) קושר חבל למעלה מדליה: **יזיר עצמו מן היין.** שהיין מביא לידי קלות ראש והוא גרם לה: **וליתני סוטה והדר נזיר.** שכן היא סמיכת פרשתייהו: **ותנא המדיר.** פרק הוא בכתובות המדיר את אשתו (ו) ולידי דליירי בנדרים תנא נדרים אחר כתובות ולידי דתנא נדרים תנא נזיר בתרה שאף הגזירות באה על ידי נדר והדר תנא סוטה בתרה: **לכתחילה לא.** מדלא תני רבי אליעזר אומר מקנא אדם לאשתו על פי שנים: **אסור לקנאות.** שמביא עצמו לידי חגר ואת אשתו לידי ניוול ואפי' היא טהורה: **כי (ד) פתח.** כשהיה בא לדרוש בפרשת סוטה: **מווגין אשה לפי מעשיו.** לטובה לגדיל ופרולה לרשע: **כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים.** לא יזדווג ממשלת רשע בגורל לדיק: **וקשין.** לפני המקום: **לזווגם.** הוך דלפי מעשיו: **בקריעת ים סוף.** שנאמרו שדרי בראשית: **מושיב יחידים ביתה.** אדם יחיד ואשה יחידה והוא מזווגם יחד ומייסד מהם בית: **מוליא אסירים בכושרות.** הוליא את ישראל ממצרים בחדש (ה) כשר לא חמה ולא ציבה. מקום זיווג יחידים ליציאת מצרים: **איני.** מי הוי זיווג לפי רשע וזכות והא מקודם (דף עז:) יליתם שאין נודע רשעו ורשעו וזכותו מכריזין את זוגו. ואם תאמר הכל גלוי לפניו הכל בידי שמים כדאמר במסכת נדה (דף עז:) מלאך הממונה על ההריון נוטל טיפה ומביאה לפני המקום ואומר לפניו טיפה זו מה תהא עליה גבור או חלש חכם או טיפש עשיר או עני אבל לדיק ורשע לא קאמר ליה דאין זה בידי (ו) שמים: **זוג ראשון.** לפי המחל: **זוג שני.** לפי מעשיו וקשה לזווגן לפי שאינה בת זוגו: **עד כאן לא פליגי אלא בקינוי וסתירה.** כלומר עד כאן לא שמענו מפלוגתייהו דבעינן שני עדים אלא בקינוי לר"א ובסתירה לר' יהושע: **אבל בטומאה.** אם יש עדים בקינוי וסתירה ויש עד אחד שקילקלה בסתירתה נאמן ואינה שותה אלא יולאה בלא כתובה ואסורה לבעל ולבועל ולתרומה: **שנטמאת.** בשותה סתירה: **מנלן דמהימן עד אחד.** בטומאה של סתירה אחר קינוי: **ועד אין בה בשנים הכתוב מדבר.** בטומאה קמישתעי ושכב אים שותה שכבת זרע ועדים שנים אין בה אלא ג' והיא לא נתפסה לא נאנסה ומהימנא שמעינן דמהימן מדכתיב והיא לא נתפסה להתיר עליה בא הכתוב לדונה כמזידה ומרישא דקרא נמי שמעת דמהימן דקאמר ומעלה בו מעל ושכב אים אותה ואין מעיד בדבר אלא זה. ולקמן (דף ג.) מפרש דהאי קרא בתר קינוי כתיב דכתיב בתריה ועבר עליו רוח קנאה וגו' ודרשינן ליה לקמן [שם] שכבר עבר: **או אינו אלא אחד.** דקאמר קרא דאפילו עד אחד אין בה. ולקמן [ע"ב] פריך אלא נמאי מיתסרא דקאמר קרא והיא לא נתפסה אלא מה פשיטא דנטמאת מדמהדר בתר אותם ולון: **ת"ל לא יקום עד א' וגו'.** מהאי קרא שמעינן דכל עד האמור בתורה שנים הם כדמפרש ואזיל:

ממשמע

ואשה יחידה והוא מזווגן יחד והוא קשה כמו מוציא אסירים ישראל בכושרות בחדש כשר לא חמה ולא ציבה. וא"ת אמאי נקט קריעת ים סוף טפי משאר נסים של יציאת מצרים. וי"ל דמ"ד (ה) בכושרות דר' מדרשי' בעלמא בבכי ובשירות בכי למצרים ושירות לישראל והיינו קריעת ים סוף מדמיי ליה ליציאת מצרים וקריעת ים סוף שבאותו ענין שטבע הקב"ה את המצריים בים כדי להציל את ישראל כמו הוגג בעלה של זה ואשתו של זה ומשיאן זה לזה דבזווג שני קא מיירי כדמפרש בסמוך. איני והאמר רב יהודה (רב אדא) [אמר רב] ארבעים יום פ"ה איני מי הוי זיווג לפי רשע וזכות והא מקודם (רשעיו וזכותיו) [יצירתו] מברזין את זיווגו וא"ת הכל גלוי לפניו והוא בידו הא אמר במסכת נדה דמלאך הממונה על ההריון נוטל הטיפה ומביאה לפני הקב"ה ואומר טפה זו מה תהא עליה גבור או חלש חכם או טפש עני או עשיר אבל צדיק ורשע לא דאין זה בידי שמים [שאין נודע רשעו וזכויותיו]. כדאמרי' הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים כפ"ה. זווג שני כגון אלמון לאלמנה אבל בחור שנשא אלמנה או אפכא הוי כמו זווג ראשון. ע"כ לא פליגי אלא בקינוי וסתירה (ב) כמ"ש לא פליגי אלא כדאי' דר' יוסי לקמן (מוחק) הוא לומר דקאי ע"כ לא פליגי אדר' יוסי דפליג לקמן ולפ"ה ניחא דפירש הכי ע"כ לא שמעי' בפלוגתייהו דבעי' ב' עדים אלא לקינוי לר' אליעזר ובשתיה לר' יהושע אבל בטומאה עד אחד נאמן. פ"ה אם יש עדים בקינוי ובסתירה ויש עד אחד שראה שקלקלה באותה שעה נאמן ואינה שותה ויוצאה בלא כתובה ואסורה לבעל ולבועל ולתרומה לשון הקונטרס. וא"ת מנא לן דבטומאה עד אחד נאמן אימא דבעי שנים. וי"ל דאמתני' דמייתי אחר זה סמיך ועוד אומר הרב אלחנן מדלא קתני ר' יהושע אף משקה ע"פ עדים אלא קתני משקה לה בעי שנים אבל בטומאה בעד א' סגי דאי בעי בטומאה ב' היה לו לומר נמי וטומאה ע"פ שנים כיון דאיירי בדיני סוטה:

ג) פנהדרין פח., ב) יבמות יח., ג) ברכות סג., ד) [מיר ב.], ה) [יבמות ג. וש"ן], ו) [לקמן ג.], ז) סנהדרין כב. (מו"ק יח.), ח) [מו"ק יח: ע"פ סנהדרין כב.], ט) [לקמן לא., י) סס:], כ) [במדבר ה.], ל) [לקמן ב:], מ) [דף ע.].

תורה אור השלם

1. כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים לְמַעַן לֹא יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָתָה יְדֵיהֶם:
תהלים קכה ג
2. אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בֵּיתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשְׁרוֹת אַךְ סוֹרְרִים שָׁכְנוּ צְחִיחָה:
תהלים סח ז
3. רִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת זָרַע וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמְאָה וְעֵד אֵין בָּהּ וְהִוא לֹא נִתְפָּשָׂה:
במדבר ה יג
4. לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכֹל עָוֹן וְלְכָל חֵטְא בְּכֹל חֵטְא אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דָּבָר:
דברים יט טו

הגהות הב"ח

(א) במשנה אמר לה בפני שנים: (ב) רש"י ד"ה המקנא וכו' ובמתני' מפרש. נ"ב עיין לקמן בפיסקא דכילד מקנא לה כו' דף ה' ע"ב דשיך רש"י לכאן: (ג) ד"ה עדיין היא מומחת: (ד) ד"ה כי הוה פתח: (ה) ד"ה מוליא וכו' בחדש כשר. נ"ב ועיין בפנהדרין דף כב ע"א דדרש שם בגמרא דרשא אחר על בכושרות בזה דהיינו כמי ושירות: (ו) ד"ה אינו וכו' דאין זה בידי שמים. נ"ב לומר ואם כן אע"פ שהכל גלוי לפניו מכל מקום מאחר שתלוי במעשיו לא אפשר [והשאר חסר]: (ז) תוס' ד"ה לידי דתנא וכו' ותימה אמאי לא קאמר דקבעה אגב: (ח) בא"ד וכרים מסכת שבועות. נ"ב זה אינו נמשך מפירושם אלא קאי למה שפי' מ"ר דרים נזיר יהיו נעמא למאי דקבעה לנזיר ובסדר נשים) והכא קא יהיו נעמא דתני נדרים ברישא והדר נזיר והדר סוטה יהבי משמע ליתנא מכדי תנא מנזיר אליק וכרים מסכת שבועות נמי דייק בכה"ג מכדי תנא ממכות אליק משמע דאינו מדייק על שקבעה בסדר מיקון אלא על הסדר [אחר מכות] שבועות ואע"פ דבתרי מסכת אין סדר למשנה היינו דוקא לענין מחלוקת ואח"כ פתם אבל בסדר חברים ועיין במר' כרים בגא מליעא: (ט) ד"ה המקנא וכו' קמייתא דשמיטת חולין. נ"ב דף ג ועי"ש בתוס' בד"ה המניח הסוי: (י) בא"ד ובפ' ג' דשמיטת חולין. נ"ב דף לז ועי"ש בתוס' בד"ה המשמע דסרי לשמוט מסוכמת אפי' לכתחילה: (כ) בא"ד למיתלי דלישנא דייק הכי: (ל) בא"ד נמי טבילת דייקינן ותימה וכו' המקנא שבא לימלך כדמתרץ:

מוסף רש"י

המקנא לאשתו. המתרה בלאשתו אל תסתרי עם איש פלוני (סנהדרין פח.). **ומשקה** על פי עד אחד. שבא ואמר אני ראיתיה שנסתרה, ואם לא השקה נאסרת עליו (שם). **נכנסה** עמו לבית הסתר. המקנא לאשתו ואמר לה אל תסתרי עם איש פלוני, **אסורה לביתה.** לבעלה, שמא זינתה, שרגילים לדבר שהרי קינא לה ונסתרה, ואם הכהן היא אסורה בתרומה כדילף (לקמן כח.) נטמאה ונטמאה ונטמאה ג' פעמים, אחד לבעל ואחד לבועל ואחד לתרומה (יבמות יא.). יזיר עצמו מן היין. כדאמרינן (לקמן ז.) מפי הרבה יין עושה (נזיר ב.).

תוספות שאנץ

אסורה לביתה. פירש הקונטרס. מספק כדילפינן לקמן כו' תחת אישה ונטמאה. אחד שאסורה לבעל ואחד שאסורה לבועל אם ימות בעלה או יגרשנה. ואחד שאסורה לאכול בתרומה לשון הקו'. וה"ה דהוה מצי למימר דאסורה לבועל אלא אגב דתנא לעיל ומותרת לאכול בתרומה תנא נמי ואסורה לאכול בתרומה דלעיל לא מיירי בדין בועל כמו שהיא מותרת לביתה. ואם מת חולצת ולא מתיבמת. ובגמרא יליף מנא לן והכי נמי הוה מצי למימר פלוגתא דב"ש וב"ה דנוטלות כתובה ולא שותות וב"ה אומר' שאינן נוטלות כתובה אלא בממונא לא מיירי הכא: **גמ'** מכדי תנא מנזיר סליק מאי שנא דקתני סוטה ואע"ג דאין סדר למשנה פ' בריש פ"ק דבבא מציעא: כל הרואה סוטה בקלקולה פ"ה בגיוולה ובושתה שמגולין אותה (ממקום למקום שמטיילין אותה) וקושר חבל למעלה מדליה יזיר עצמו מן היין שהיין מביא לידי קלות ראש והוא גרים לה לשון הקונ'. המקנא דיעבד אין לכתחלה לא. ותימה דהא איכא הרבה מקומות דלא פריך כי הכא כגון המביא גט לאשתו וכן השולח דהוי אפילו לכתחלה. וי"ל דלא פריך ליה אלא היכא דאיכא למטעי דהוי לשון דיעבד. אי נמי י"ל דלא פריך ליה אלא היכא דמצי למימר ביה תירוץ; ויקשה לזווגן בקריעת ים סוף שנאמר אלהים מושיב יחידים ביתה. פ"ה יחידים אדם יחיד

המקנא. איידי דתנא נדרים תנא נמי נזיר דדמיא לנדרים. תימה והא כרים מסכת נזיר (דף ב.) אמר דלא תנא ליה אלא חגב סוטה כדרבי וי"ל דלא קבעה בסדר נשים אלא חגב סוטה ומשום דדמיא לנדרים קבעה בתר נדרים מ"ר. ותימה אמאי (ו) לא קבעה חגב נדרים דהא בפ"ד [דנזיר] תנא משניות טובא דמיירי בנדרי נשים ובהפרת בעל ויש לומר דעדיפא ליה למימר משום סוטה דפרשיות נמי נסמכו וברים מסכת שבועות (ח) (דף ב:) דייק נמי בכה"ג: **המקנא** דיעבד אין. וא"ת וכי היכא דאמר ה"ל כל היכא דתני ה"ל בתמילתן לשון דיעבד הוא והא קתני בסוף אלו עוברין (פסחים דף מט.) ההולך לשחוט את פסחו ובעבודה זרה פרק השוכר (דף סט.) המניח עובד כוכבים בחנותו דמסיק בשמעתתא קמייתא דשחיטת חולין (ט) (דף ג.) דמיירי לכתחילה ובפרק ב' דשחיטת חולין (דף לז.) (י) השוחט את המסוכנת ובפרק קמא דבילה (דף ו:) השוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות ויש לומר דכל היכא דאיכא למיתלי (כ) בלישנא דייק הכי כגון הכא וברים פ"ב דשחיטת חולין (דף כז.) והתם נמי בפ' קמא (דף טו:) השוחט במגל יד ובפ' קמא דבילה (דף ז:) השוחט חיה ועוף יחפור בדקר ובפ' חבית (שבת דף קמו.) הרוחץ במי מערה או במי טבריא (ל) ותימה היכי דייק מהכא דאסור לקנאות אמאי לא מתרץ המקנא שבא כדמתרץ בפ"ק דבילה (דף ז:) ועל כרחך אית לן למימר דהכא ממשנה יתירא דייק כדפרש"י: **הא** בזוג ראשון הא בזוג שני. תימה בפ' ואלו מגלחין (מו"ק דף יח:) דאמר שמואל מותר לאדם בחולו של מועד שמא יקדמנו אחר קפריך ליה מהכא אדבעיים יום קודם ילירת הולד אמאי לא מוקי התם מלתיה דשמואל בזוג שני: **קודם** יצירת הולד. נראה לרבי קודם ילירת הזכר בין אם לא נולדה הנקיבה עדיין בין אם נולדה: **אבל** בטומאה עד אחד מהימן. תימה אדרבה איכא למימר איפכא אבל בטומאה דאסור לקנאות מיסור עולם ואי לאו ממתני' דמייתי מהיכא פשיטא למימר הכי וי"ל דעדיפא ליה טומאה מקינוי וסתירה אף על גב דאוסרתה איסור עולם משום דרגלים לדבר: כל

ממשמע

א א מיי' פ"א מהל' סוטה הלכה ג סמג עשין ו טוש"ע אה"ע סימן קעח סעיף ב:
ב ב מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ד:
ג ג מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ו:
ד ד מיי' שם הלכה ב סמג שם טוש"ע שם סעיף ד ויסו' קנו סעי' תן:
ה ה מיי' פ"ח מהלכות תרומות הלכה טו:
ו ו מיי' פ"ו מהל' יבום הל' יט סמג עשין נא טור וש"ע אה"ע סי' קנב סעיף יא:
ז ז מיי' פ"א מהלכות סוטה הלכה יד סמג עשין ו טור ש"ע אה"ע סימן קעח סעיף יד: